

Iwona marionettien maassa

Kannu
Uuhret
26.10.2005

SIRPA KOSKINEN

Iwona, Burgundin prinsessa. Käsitkirjoitus Witold Gombrowicz, suomennos Nina Korimo, ohjaus, lavastus, musiikki ja projisoinnit Mikko Kanninen, valosuunnittelu Samuli Hytönen, puvut ja maskeeraus Jonna Lindström, rooleissa Näty II vuosikurssi. Ensi-ilta Teatterimontussa 21.10.

Teatterimontussa, Tampereen yliopiston näyttelijäntöön laitoksen (Näty) omalla näyttämöllä on nyt mahdollisuus tutustua puolalaisen **Witold Gombrowiczin** 1930-luvulla kirjoittamaan näytelmään *Iwona, Burgundin prinsessa*.

Näytelmän on ohjannut **Mikko Kanninen**, ja se on osa hänen teatteritaiteen tohtorintutkintoaan. Näyttelijät ovat Nätyn toisen vuosikurssin opiskelijoita.

Iwona on kiinnostava näytelmä. Siinä prinssi Filip päättää kiusata häntä ärsyttävää, sulkeutunutta Iwonaa kosimalla tyttöä. Filipin elinpiirissä hovissa kaikki ovat etikettinsä nielleitä marionetteja, joiden arjen kuviot Iwona sotkee prusteellisesti.

Iwona kulkee hovissa kuin, Lit-

sa ihmemaassa. Juuri muuta hän ei teekään kuin ihmettelee ja vaikeenee. Mutta siinä onkin jo kyläliiksi, tai liikaa. Hänen käytöksensä herättelee marionettiväessä epämiellyttäviä tuntemuksia jostain pelottavasta, kenties ihmisyydestä. Sen kanssa kuninkaalliset eivät kuitenkaan halua olla tekemisissä, vaan päättävät kukin tahtoillaan tappaa Iwonan.

Jotakin tämäntyyppistä näytelmässä tapahtuu. Se, mitä lavalla liikkuvat, Ihmiskuoria tai robotteja muistuttavat hahmot menollaan ilmentävät, on tulkintakysymys, johon ihmisyyden kavahtaminen on vain yksi vastaus.

Näytelmää on käsiohjelman mukaan kuvailtu muodoltaan ja tavoiltaan groteskiksi, seremonioiltaan kasvavaksi ja tinkimättömäksi kuvaukseksi yksilön vapauden mahdottomuudesta.

Gombrowicz kirjoitti näytelmänsä ennen varsinaisen absurdin teatterin läpimurtoa. Se onkin kiintoisa yhdistelmä traditionaalista ja uutta teatteria. Perinteinen se on rakenteiltaan. Siinä on mm. neljän näytöksen muoto, roolihenkilöiden hierarkkinen arvorakennelma. Toisaalta sen kerrontatapa edustaa uutta, jopa mo-

Iwona, Burgundin prinsessa -näytelmässä on kaksoismiehyys.

dernia. Roolihenkilöt esimerkiksi käyttäytyvät irrationaalisti.

Kannisen mielestä *Iwona* tarjoaa vahvan näyttämöllisen muotonsa vuoksi mahdollisuuden tutkia näyttelemisen ja roolihenkilöiden rakennetta suhteessa esityksen muihin elementteihin.

Näty toteutuksessa hovi kulkee kireässä kestopohjassa ja peruukki vinossa. Toivottavasti Näty esitys innostaa muitakin tarttumaan tekstiin.

Marraskuun 7. päivänä laitos järjestää *Iwona*-seminaarin, jossa näytelmää ruoditaan teatteritieteen asiantuntijoiden voimin. Professori **Pirkko Koski** Helsingin yliopistosta tulee kertomaan Iwonan esityksperinteestä Suomessa. Näytelmän katselun jälkeen siitä ovat keskustelemassa yleisön kanssa ohjaaja ja professori **Hanna Suutela**.